

L'experiència del confinament dins los establiments Calandreta, una etica de la cooperacion a l'espròva del numeric

Las Calandretas qu'existeishen adarra desempuish mei de 40 ans. Que son escòlas associativas e immersivas en occitan de las quaus los pilars que son la transmission de la lenga e de la cultura occitanas, ua pedagogia empenhada deus apòrts de la pedagogia Freinet e de la pedagogia institucionau¹. Que son escòlas qui neureishen un ligam estreit dab las familhas dens l'encastre associatiu. « Har escòla amassas » que n'ei un aute pilar : qu'engatja los parents associatius a har viver financèrament e culturaument la lor escòla en ligam enqüèra dab las federacions e la Confederacion de las escòlas Calandreta². La mei grana illustracion d'aquestes pilars e deu foncionar democratic e autò-gestionari de Calandreta qu'ei lo Congrès de totas las escòlas qui's debana tots dus ans dens un parçan diferent d'Occitània.

Mes l'òra n'ei pas a las granas amassadas collectivias en presenciau... Non ! A l'òra deu dusau confinament devut a la problematica societau de la Covid 19, los professionaus de las escòlas Calandreta, après la mesa en plaça d'ua pièla d'adaptacions, que's questionan : cossí mantèner las practicas cooperativas mesas a l'espròva per la distanciacion e l'utilizacion de las aisinas numericas ? Laurenç Valièr, regent desempuish 20 ans tà la Calandreta de Montpelhèr, qu'èra a escrìver lo son memòri de master titolat « lo numeric e las practicas pedagogicas cooperativas » au moment quan arribè lo purmèr confinament generalizat. Que tornè pensar l'orientacion de la soa recèrca en s'apressar de la problematica qui pertocava totas las escòlas au-delà de Calandreta. D'autes regents de Calandreta que s'inspirèn de la soa recèrca tà analizar çò qui avèn viscut en classa a distància, puish en classa en presenciau. En tant que professionau que calè trobar solucions de foncionament cooperatiu rapidament e a distància.

Cooperacion dens las còlas pedagogicas e utís numerics

Lo purmèr punt que's portè sus l'estudi de l'organizacion cooperativa de las equipas pedagogicas. En hant purmèr un estat deus lòcs deus usatges e deus mejans tecnicos hèra divers utilizats peus regents e professors, lo partatge de las ressorças e de las experiéncias qu'estón hèra numerós e dinamics au parat d'aquera tempsada. Calandreta que s'organizè de tira entre lo son centre de formacion, Aprene, la Confederacion de las Calandretas e los professionaus (au demie deus quaus formators, delegats de regents e professors), tà hicar a disposicion los utís de visioconferéncia. En ua setmana tot lo monde que s'i escadó de's connectar e de seguir los escambis de visioconferéncia dab monde de pertot d'Occitània. La cooperacion que's perseguiva quitament si lo monde n'èran pas egaus cap a la qualitat de las connexions. E purmèr la situacion que revelè mancas de formacion. Ua formacion tecnica, e tanben ua formacion deus aspèctes legaus e etics de l'arrespècte de dadas personaus,

1 : <https://aprene.org/wp-content/uploads/2019/02/texte-pedagogia-calandreta-v2019.pdf>

2 : <http://calandreta.org/oc/carta-dels-calandretas/>

deus drets d'autor. Dab la costuma deu foncionar cooperatiu de las formacions de regents, dens las equipas deus establiments, dab l'ajuda deus ligaires (qui son los salariats de la Confederacion e de las federacions despartamentaus e regionaus), deus professionaus de l'informatic qui tribalhan peu centre de formacion, los escambis qu'an permés d'ajudar tot cadun costat tecnic. Aqueste moment de cooperacion per « visió » que neuriva lo partatge de las experiéncias de las equipas professionaus en tot balhant un vam a la nosta pedagogia. Qu'ei a truvèrs d'aqueras amassadas qui Calandreta trobè respensas tà la mesa en plaça de règlas de foncionament per internet pertocant la confidencialitat de las amassadas mes tanben deus moments de classa virtuaus. Qu'escrivèm las règlas de foncionar deu debut de las nostas classas a distància, que las difusim tà las familhas e endavant per la creacion pedagogica ! Qu'inventavam ua auta fòrma de cooperacion pedagogica.

Que's sasim de la nosta platafòrma numerica ESTELUM que permetó aus regents d'enquèra mei mutualizar, partatjar e anar cercar contienguts pedagogics, ajudas e utís per las classas.

La cultura de l'establiment APRENE eishuda de la practica deu logiciau liure

L'establiment APRENE 25 ans a que causí los logiciaus liures per rasons eticas³. Que permetó l'estructuracion d'una cultura comuna e d'utís cooperatius eficaços que estón lo sòcle deus escambis numerics enter regents e dab las classas.

D'autes utís informatics qu'estón experimentats com Wekan, Padlet e que permetón fòrmas navèras de tribalh tostemps dab l'ideia de conservar au maximom la confidencialitat deus escambis.

Cooperacion dab las familhas e utís numerics

Apuish la question que's pausè cap a la qualitat de la collaboracion dab la familha tà assegurar lo seguit pedagogic deus escolans. Que caló tornar pensar las plaças de tot cadun, lo regent o professor dab la visió qui's branca au mièlher de la vita vitanta familiar, las familhas qui vàden lo relai deus professionaus. Que i a avó besonh de pausar règlas de respècte hòrt per cooperar ad arron deus objectius escolars, tà non pas trebucar la partida privada de tot cadun, demorar a la soa plaça e guardar la distància necessària a tot escambi entre parents e professionaus a perpaus deus escolans. Qu'ei dens lo mei bon deus cas ua collaboracion dab ua reparticion de las tascas qui s'ei organizada entre los regents e professors e las familhas. Totun la distància qu'amuishè de faïçon enquèra mei vededera que la qualitat de la relacion escòla-familha ei hèra importanta dens lo seguit pedagogic. Tot lo tribalh relacionau quan èm amassats en Conselh d'Administracion o en Amassada Generau, a organizar eveniments culturaus tà har víver los nostes establiments, a confrontà's las ideias dens los Rescambis (amassadas de partatge d'ideias sus ua tematica causida per l'escòla e qui amassa los professionaus, los parents, los escolans, ... tots los actors d'ua escòla e a còps intervenents). Qu'arrecotim las frutas d'aqueste tribalh cooperatiu dab las familhas au parat deu tribalh a distància.

Tanben, las còlas pedagogicas que proposèn e qu'escambièn dab las familhas tà acompanhar au mièlher l'estructuracion de las jornadas e la continuitat pedagogica a l'ostau en tot balhar conselhs tà trobar un equilibri entre activitats fisicas dehòra e activitats miadas dehens, o entre activitats manuaus, creativas e intelectuaus. Qu'ei plan un tribalh cooperatiu familiar qui vadó en ligam dab l'escòla.

Dralhas especificas qu'estón proposadas peus escolans de cicle 1 a l'entorn d'activitats de la vita vitanta de l'ostau (cosina, jòcs, sortidas, casau, musica, ...) dab ua adaptacion mei orau.

En seguir, que's pausè la question de la qualitat de la collaboracion dab la familha tà assegurar aqueste seguit pedagogic. Que caló acceptar l'inegalitat de responsa segon los dias e la realitat de

3 : https://aprene.org/wp-content/uploads/2019/02/carta-informatica-APRENE-2019_v3.pdf

cada família (estosse ua família dab un mainat o mantuns, los parents e tribalhèssen, la connexion estosse corrècta, e vienossen d'arribar tà Calandreta o èran acostumats, ...).

Tiéner compte de la realitat de las preocupacions deus mainats, de çò qui hè sens per eths en classa, dens las familhas, que vòu díser tanben acceptar de non pas tot mestrejar tot lo debanament deu debut tà la fin. Que vòu díser apreciar los tornars non pas causits, las suspresas, los investiments sobtes, las prèsas d'iniciativas, ... brèu tot çò qui neureish la vita de la classa. E aqui qu'èra portada peu mond de casa en partida.

Continuitat pedagogica e immersion

E l'immersion en occitan, qui viu de la cooperacion autant escriuta com orau ? A qui Calandreta que hasó aperet a la solidaritat. Un aperet pensat mercés au present d'artistas occitans en debuta de confinament...

Qu'estó creat veirinas informaticas libras d'accès peus regents e professors, on èran pausats tots los utís autant escriuts com oraues, libres de drets, qui podèvan hicar a disposicion deus escolans dens las familhas. Que permetó de portar la lenga a l'ostau en un clic e que tota la família e n'aprofieiti. Mercés a tots los artistas qui participèn, a las iniciativas de vidèos de contaires, au partatge de filmòts e dessenh animats en occitan, ... l'occitan que's desplaçè en çò deu monde e que vivè dens los ostaus.

Los parents que s'adaptèn aus utís tà assegurar la continuitat pedagogica dens la lenga. Tanben que vedom parents proposar documents en occitan, participar dens la lenga dab los lors mainats e partatjar contienguts sus la lenga e dens la lenga. Qu'an transmés la lenga dab los utís proposats e que son estats creators en occitan. Ua suspresa qui las equipas de las escòlas Calandreta an sabut tornar investir per las classas. La creativitat que despasè las quate parets de la classa e que's partatjava dens los ostaus.

Continuitat pedagogica, Tecnicas Freinet e Pedagogia Institucionau

E la classa dens aqueste encastre, quin pòt existir e foncionar ? Los escolans qu'èran brancats tà la classa, solide, mes cadun tà casa. Lavetz quin har viver tota la relacion cooperativa qui'us apartien quan son en grop classa. Tot aqueste domeni qui'us pertòca a eths sonque e on, d'a costuma, los parents an accés quan ac vòlen plan contar. Tot aquera part intima a la classa, neurida per cada escolan, e qui hè viver la cultura comuna deu foncionar de la classa. Quin cadun e pòt existir dens ua classa virtuaue en estant fisicament desseparats ?

Que comencèm de desvolopar lo Qué de nau ? en visioconferéncia, puish l'escambi de tèxtes liures e de dessenh contats. Que desvolopèm los utís dits de veirina informatica qui prenèvan lo relai deus tablèus de classa vià los fichièrs partejats dins « Sinologia », framapads, Padlets o Wecan. Qu'organizèm conferéncias telefonicas dab los escolans de cicle 3. Mes tanben visioconferéncias per tots, tà la lectura, lo calcul de cap, ... Cèrts regents que hasón classa virtuaue tot matin. Qu'installèm amassadas a distància tà bastir ua correspondéncia. Las devinajas, los renduts-comptes de recèrca dens la natura o d'expausats enregistrats que neurivan los projèctes d'escambis dens las classas e dab la participacion de las familhas (lo frair ancian Calandron qui s'i torna tà ajudar la seron en classa, lo parent saberut sus un subjècte qui participa en enviant ua vidèu, ...). Los regents e los professors de Calandreta que's son permés vertaderament, en seguir la conviccion que ne deisharèn pas los escolans solets dens aquera situacion dejà plan angoishanta, de's getar dens lo numeric, d'ensajar, d'experimentar, de paupèjar tà mei plan bastir. Qu'ei lo principi de tota la recèrca pedagogica qui los professionaus enriqueishen au par deu camin professionau a Calandreta.

Non cau pas desbrombar, solide, lo hèit que tots n'an pas las medishas condicions d'accès aus utís informatics, ni lo materiau, ni la qualitat de la connexion internet... De mei que vedom que l'utilizacion massiva a un medish orari de sitis internet podèva produir ua saturacion.

Fin finala lo numeric qu'ei un utís, pas mei, pas mensh. Que pòt trobar la soa plaça dens ua practica cooperativa mes ne ditz pas arren de la qualitat de la relacion qui'us liga dens un projècte educatiu.

Per la formacion iniciala capvirèt las costumats e capussèrem dins lo tot a distancia. Per aqueste sicut tanben, l'experiéncia qu'aviam de la formacion facha en partida a distancia e de las aisinas nòstras tal coma lo portfolio cooperatiu numeric, vertadièr ais de la formacion, nos permetèt de far aquela muda brutala. Aital, inventèrem ensemble d'autres biaisses : lo jornal prenguèt la forma d'un blog en tot preservar sa valor pedagogica (responsabilitats estructurantas, mesas al ponch de tèxtes collectivas, dispositiu de correccion e de validacion). Los expausats, las mòstras, las enquèstas los faguèron a distancia çò que permetèt de convidar los regents interessats. Poguèron tanben èsser publicats, tal coma los expausats tematics a l'entorn de la litteratura qu'inventèrem a aquela escasença.

Pasmens mesurèrem lèu lo limit del tot ecran e capitèrem de transformar la formacion amb de visioconferéncias sonque a mièg-temps.

Bilanç e perspectives

En conclusion, que'ns podem demandar adarra après la purmèra fasa de confinament, qu'ei çò qui demora de tot aquò dens las nostas practicas pedagogicas quan las escolars demoran ubèrtas ? Qué guardam d'aquestes utís en classa ? Per quaus usatges ?

La classa per internet qu'ei estada pensada e practicada e quiòc, que l'avem renduda cooperativa, au mei pròche deu viscut de la classa vertadèra, mes que sentim que ne's podèva pas inscriver dens la durada. Arren ne remplaça pas lo hèit de'ns véder fisicament, de percèber lo clinhet d'uèlh (tà díser « que sòi d'acòrd ») o la petita grimassa de lo qui a comprés o qui cau de tira ajudar permor que comença de non pas compréner, ... A distància, lo clinhet o la grimassòta que passan inapercebuts permor n'espiam pas tostemps tots los escreens, que i a l'escriut a sasir tanben e çò qui avem aprestat. Quiòc, qu'ac podem díser : quin solaç de ns'arretrobar umanament dens la classa ! Quin solaç taus parents tanben de sentir los lors mainats tornar víver totas las experiéncias de cooperacion en dehòra d'ua relacion familiar. Quin solaç de tornar partatjar ua amassada e moments convivias ! Internet que demora present, mes qu'ei estat remes a la soa plaça. Arren ne pòt pas remplaçar l'escolà e la cooperacion umana de las classas.

La situacion sanitària ligada a la COVID qu'ei tostemps d'actualitat quitament si n'em pas tostemps confinats. Los escolars de CP dinc a la fin deu licèu que's deven portar la masca tot dia. La societat, e donc las familhas, los escolars, los professionaus, que s'adaptan a totas las mesuras governamentals e au lor cambiament. E aqui, la classa cooperativa qu'ei enquèra mei a l'espròva de la question deu malautèr, de la paura qui neureish en çò de cadun.

Quin la classa cooperativa contunha de víver a maugrat d'aqueste costat menshidenc desvolopat aquestes torns dens la nosta societat ?

Demandarà un estudi per analizar los cambiaments prigonds que son en òbra a l'escolà e cossí la cooperacion pòt constituir una fòrça per inventar de solucions capablas de salvar l'etica pedagogica nòstra.

Febrièr 2021 Myriam Monthelie e la còla deus PA a partir del memòri de Laurenç Valièr.